JARO IV * N.° 38ª

Februaro

* 1907 *

LA SUNO HISPANA *

S.ro EMANUELO ESTEBAN SAENZ
Burgos'a Statistikestro,
Prezidanto de Centro Esperantista de Burgos.

2.ª Universala Kongreso Esperantista en Ĝenevo

(Daŭrigo.)

S.ro Michaux (franco), la organizinto de la unua Kongreso, ne forgesas la ne-esperantistan publikon de Ĝenevo, kiu okupas la supraj loĝioj de la salono. Al ĝi li dediĉas france veran propagandan paroladon. Unue li salutas Ĝenevon, kies historion li resumas en tiuj ĉi du vortoj: «Libereco, Gastameco». Poste li klare kaj precize parolas pri la esperanta propagando. Li komparas la sciencon je Esperanto, kaj diras, ke ankaŭ tiu renkontis ĉiam skeptikuloj. Pri tio, li rakontas anekdoton pri Edison, kiam tiu ĉi prezentis sian fonografon al la anoj de la Pariza Scienca Akademio unu el ili stariĝis kaj ekdiris: «Ha! li ne sukcesos nin mistifiki tiu ĉi ventreparolanta amerikano». Kaj tamen, neniu estas pli komuna ol uzo de

El Sr. Michaux (francés), el organizador del primer congreso, no pierde de vista al público no esperantista de Ginebra, que ocupa los palcos superiores del salón. Les dirige en buen francés un discurso de verdadera propaganda. Saluda en primer término á Ginebra, cuya historia él resume en estas dos palabras: «Libertad y hospitalidad». Después habla en términos claros y precisos sobre la propagación del Esperanto. Compara la ciencia con el Esperanto, y dice que también aquélla ha tenido siempre sus escépticos. Cuenta á este propósito la anécdota de Edisson cuando presentó su fonógrafo ante los miembros de la Academia de Ciencias de París. Levantóse uno de ellos y exclamó: «¡Ah!, no conseguirá embau-

fonografo. Same okazos al Esperanto, kies praktika utileco estas montrata de la nuna Kongreso. Ĝi ankoraŭ havas kelkajn skeptikulojn, sed baldaŭ ĝi venkos kaj estos uzata de la tuta homaro.

Li finis invitante la ĝenevanojn por kunsido en la morgaŭa tago en la «Aula» de la Universitato, kie li mem klarigos en unu horo la tutan meĥanismon de Esperanto. Kaj oni diras, ke tiu parolado estis sukcesplena, ĉar multaj, profitante la inviton de S.ro Michaux, ĉeestis kaj konvinkiĝis plene pri la facileco de nia kara lingvo.

Leŭtenanto Bayol (franco) legas alparolon pri Esperanto kaj Ruĝa Kruco. Li montras la utilojn, kiujn povas alporti tiu internacia institucio, se kelkaj, almenaŭ, de ĝiaj anoj, parolas Esperante, kaj kiel senprofitaj izokaze estas ĝiaj penoj pro manko da interkomprenilo inter la flegantoj kaj flegatoj. Li kredas, ke Esperanto estas necesa por interrilatigi unujn kun aliaj societoj kaj tiel povi pleuumi la decidojn akceptitajn de la Ĝeneva Interkonsento.

D.ro Leono Zamenhof, frato de la aŭtoro de Esperanto, legas tre esprime, versaĵon dediĉitan al la Kongreso, kiu estis varme aplaŭdata.

Fine, S.ro Ĉejka (moravo) salutas D.ron Zamenhof, en la nomo de ĉiuj esperantistoj de sia nacio. Kaj tiel finiĝis tiu eksterordinara kunsido, pri kiu ĉiam konservos eternan memoron ĉiuj ĉeestantoj. Plej rimarkinde estis la serio de parolantoj tiel diversnaciaj, alĝustiĝante al unu lingvo kaj unu elparolado. Ĝi estas la plej bona argumento kontraŭ la skeptikuloj nekredantaj ke Esperanto konformiĝas al fonetiko de ĉiuj popoloj.

29an de Aŭgusto

Plenumante la montrojn de la programo, je la 9.a kaj duono de tiu tago, grupoj da esperantistoj trairis la urbajn stra-

carnos este ventrilocuo americano». Y sin embargo, no hay cosa más común que el uso del fonógrafo. Lo mismo sucederá con el Esperanto, cuya utilidad práctica está demostrada con el presente congreso. Cuenta todavía con algunos escépticos, mas pronto vencerá y será empleado por toda la humanidad.

Terminó invitando á los ginebrinos á una sesión para el día siguiente en el «Aula» de la Universidad, donde él mismo les explicaría en una hora todo el mecanismo del Esperanto. Y dicen que este discurso fué de grandísimo provecho, pues muchos, aprovechando la invitación del señor Michaux, acudieron y quedaron plenamente convencidos de la facilidad de nuestra querida lengua.

El teniente Bayol, francés, lee una alocución sobre el Esperanto y la Cruz Roja. Enumera las ventajas que puede reportar esta institución internacional si algunos, por lo menos, de sus miembros poseen el Esperanto, y lo estériles que en algunos casos pueden resultar sus esfuerzos por falta de inteligencia entre auxiliadores y auxiliados. Cree que el Esperanto es indispensable para ponerse en relación unas sociedades con otras y poder así dar cumplimiento á los acuerdos tomados en la convención de Ginebra.

El Dr. León Zamenhof, hermano del autor del Esperanto, lee con mucha expresión una poesía dedicada al Congregreso, que es calurosamente aplaudida.

Por fin el Sr. Ĉejka (de Moravia) saluda al Dr. Zamenhof en nombre de todos los esperantistas de su nación. Y con esto terminó aquella velada brillantísima, de la cual conservaremos eterna memoria todos los que asistimos. La nota saliente fué la serie de oradores de tan diferentes naciones amoldándose todos á una lengua y á una misma pronunciación. Es el mejor argumento contra los escépticos de que el Esperanto se ajusta á la fonética de todos los pueblos.

29 de Agosto

Siguiendo las indicaciones del programa, á las nueve y media de este día veíanse grupos de esperantistas por las

tojn, laŭ sama direkto, kaj plinombriĝis alproksimiĝante al la Universitato, luksa konstruaĵo, en kies salono nomata «Aula» estis tuj okazontaj la laboraj kunsidoj de la Kongreso. Tiu ĉi salono estas kiel la *Paraninfo* de niaj universitatoj. Dekstre de la estrado, oni vidis skribitan sur nigran tabulon la jenan: «Tagordo: 1.e Legado de la protokolo de la antaŭa kunsido; 2.e Raporto de la Organiza Komitato; 3.e Raporto pri la starigo de Esperantistaj Konsulejoj; 4.e Raporto pri la Centra Oficejo.

D.ro Zamenhof okupas la presidejon kaj estas akceptata per la kutimaj aklamoj, kaj S.ro Schneeberger malfermas la kunsidon. La sekretario, S.ro Moch, legas leterojn kaj telegramojn ricevitajn el diversaj mondpartoj, kaj meritis specialan atenton letero de la franca deputito S.ro Lucien Carnet. Li esprimas sian bedaŭron ne povi ĉeesti la Kongreson kaj certigas al la kongresanoj, ke li faros ĉion eblan por sukcesigi sian proponon en la Franca Parlamento pri la enkonduko de Esperanto en ĉiujn programojn de Publika Instruado, kiuj enhavas la instruon de modernaj lingvoj. La legado de tiu letero estis varme aplaŭdata. Ankaŭ estis tiel akceptita la telegramo sendita de la edzino de D.ro Zamenhof. La kongresanoj unuanime decidis respondi sendante plej respektplenan saluton al edzino kaj familio de la Doktoro. Tiu ĉi stariĝas kaj elparolas kelkajn dankecajn frazojn por tiu montro de simpatio.

S.ro Moch legas tuj la protokolon de la antaŭa kunsido, kiu estis unuvoĉe aprobata, kaj post kelkaj avertoj faritaj de la prezidanto, celantaj ordigi la parolontojn, la sekretario eklegis raporton pri la Organiza Komitato. Li klarigis sian fondiĝon, siajn laborojn, kaj denombris la serion da proponoj, kiujn, dum la tuta jaro, li estis ricevinta el diversaj grupoj esperantistaj por ke ili estu submetitaj al diskuto en la nuna Kongreso. Ni ne priskribas tie ĉi ĉiujn detalojn, por ne ĝeni niajn legantoj, kiuj povas ilin legi en

calles de la ciudad que llevaban la misma direccion y engrosaban á medida que se acercaban á la Universidad, suntuoso edificio en cuyo salón llamado «Aula» iban á tener lugar las sesiones de labor del Congreso. Este salón es como el *Paraninfo* de nuestras Universidades. A la derecha del estrado, sobre un encerado, veíase escrita la siguiente «Orden del día»: 1.° Lectura del acta de la sesión anterior. 2.° Relación de la comisión organizadora. 3.° Relación sobre el establecimiento de consulados esperantistas. 4.° Relación sobre la oficina central.

Ocupada la presidencia y recibido el Dr. Zamenhof con las acostumbradas aclamaciones, abre la sesión el Sr. Schneeberger. El secretario Sr. Moch lee cartas y telegramas recibidos de diferentes partes del mundo, mereciendo especial mención la carta del diputado francés señor Lucien Cornet. Después de expresar su sentimiento por no poder asistir al Congreso, asegura á los congresistas que él hará cuanto pueda para que tenga éxito su proposición en el Parlamento francés sobre que el Esperanto sea incluído en todos los programas de Instrucción pública que contienen el estudio de las lenguas modernas. La lectura de esta carta fué calurosamente aplaudida. También lo fué el telegrama enviado por la señora del Dr. Zamenhof. Los congresistas unánimemente deciden que se conteste enviando el más respetuoso saludo de parte del Congreso á la señora y á toda la familia del doctor. Este se levanta y pronuncia algunas frases de gratitud por aquella muestra de simpatía.

El Sr. Moch lee en seguida el acta de la sesión anterior, que fué aprobada por unanimidad, y después de algunas advertencias hechas por el presidente, encaminadas al mayor orden respecto de los que pidieran la palabra, comenzó el secretario la lectura de una relación sobre la comisión organizadora. Hizo historia de su constitución, de sus trabajos, y fué enumerando la serie de proposiciones que durante todo el año habían recibido de diferentes agrupacianes esperantistas para que fuesen sometidas á discusión en

aliaj revuoj kaj precipe en la dokumentaro preparata de tiu ĉi Kongreso, same kiel tiu publikigata de la Bulonja Kongreso.

Tamen ni citas du, kiujn ni konsideras plej gravaj. Esta la unua, tiu prezentita de S.ro Carles (el Béziers) kaj de la Esperantista Klubo en Vieno, pri la elekto de reprezentantoj aŭ *Konsuloj* de Esperanto en la diversaj urboj aŭ vilaĝoj.

La dua, prezentita de tri bohemaj grupoj, rilatas la nediskuteblan rajton de la elpensinto de Esperanto ricevi la Nobelan Premion de Paco. En tio, diras la raporto, oni klare vidas, ke la proponintoj ne bone konas la kondiĉojn laŭ kiuj estas disdonata la Nobela Premio. Ne nur, ĝi aldonas, la peto de la Kongreso estus neŭtila por tiu afero, sed malutila, tial ke ĝi ne sekvus la ordinarajn paŝojn. Ĝi finiĝas, montrante la rimedojn atingi tiun rezultaton per la jenaj vortoj:

«La rajto prezenti kandidatojn laŭ la regularo de la fondaĵo Nobel, estas rezervita al la membroj de la jenaj anaroj: 1.a La membroj de l' Nobel Komitato de la Norvega Parlamento en Kristianio. 2.a La membroj de la Parlamentoj kaj Registaroj de ĉiuj regnoj. 3.a La membroj de la Interparlamenta Konsilantaro, en Berno. 4.a La Komitatanoj de la Internacia Oficejo de Paco en Berno. 5.a La membroj de la Instituto de Internacia Juro, en Gand. 6.a La profesoroj de juro, politica scienco, historio kaj filozofio en la Universitatoj. 7.a La personoj kaj asocioj, kiuj jam ricevis la premion Nobelan. Estas, do, nenio alia por fari ol aligi individue kiel eble plej multe, inter tiuj personoj, al la ideo proponi nian majstron por la Nobel-premio. Tio koncernas tiujn inter ni, kiuj konas unu aŭ kelkajn inter la diritaj personoj, aŭ la grupojn, kiuj havas, pro ia aŭ alia kaŭzo, influon sur tiu persono. Tio estas do ago indivi-

el presente Congreso. No consignamos aquí todos los detalles por no ser molestos á nuestros lectores, quienes podrán leerlos en otras revistas, y sobre todo en la colección de documentos preparada por este Congreso, á imitación de la que publicó el Congreso de Boulogne.

Sin embargo, haremos mención de dos que conceptuamos de la mayor importancia. Es la primera la presentada por el Sr. Carles (de Beziers) y por el Club Esperantista de Viena sobre la elección de representantes ó *Cónsules* de Esperanto en las diversas ciudades ó pueblos.

La segunda, presentada por los tres grupos de Bohemia, se refiere al indiscutible derecho del inventor del Esperanto á recibir el premio Nobel de la Paz. Con motivo de esto, dice la relación, se ve claramente que los proponentes no conocen bien las condiciones según las cuales es otorgado el premio Nobel. No solamente, añade, la petición del Congreso sería inútil para el caso, sino que desgraciaría el asunto por no seguir los trámites ordinarios. Termina señalando los medios de obtener este resultado con las siguientes palabras:

«El derecho de presentar candidatos, según el reglamento de la institución Nobel, está reservado á las siguientes entidades: 1.° Los miembros del comité Nobel del Parlamento noruego en Cristianía. 2.° Los miembros de los Parlamentos y gabinetes de Gobierno de todas las naciones. 3.° Los miembros del Consejo Interparlamentario de Berna. 4.° Los miembros de la Junta Oficial Internacional de Paz en Berna. 5.° Los miembros del Instituto de Derecho Internacional en Gand. 6.° Los profesores de Derecho, Ciencias Políticas, Historia y Filosofía en las Universidades. 7.° Las personas y corporaciones que obtuvieron ya el premio Nobel. No hay que hacer, pues, otra cosa más que atraer individualmente el mayor número de estas personas á la idea de proponer á nuestro maestro para el premio Nobel. Esto concierne á aquellos de nosotros que conocen á alguna ó algunas de dichas perso-

dua, kiun ni cetere rekomendas varmege al ĉiu esperantisto konscianta pri la grandega servo, kiun D.ro Zamenhof faris al la homaro.»

Ankaŭ vaste pritraktis la raporto la konvenon, por certigi la intersekvon de la Kongresoj, konservi iliajn arĥivojn, kaj la transigon de iliaj tradicioj, krei konstantan Sekretariejon, provizore sidanta en la Esperantista Centra Oficejo, kaj kiun disponos ĉiujare la Organiza Komitato por prepari la sekvantan.

Ĉar la raporto estis tiel longa, ĝia legado bezonis multe da tempo, kaj la kongresanoj, iom lacaj, ne konsideris oportune fari iajn rimarkojn al la konkludoj ĵus legitaj kaj sekve oni deduktis, ke la Kongreso ilin akceptas.

S.ro Aymonier (franco) esprimas la deziron, ke en la Kongresoj de Esperanto oni legu kiel eble plej malmulte da raportoj kaj prefere interdiskutu demandojn. Varma aplaŭdo montras, ke li klare esprimis la deziron de ĉiuj kongresanoj. Pro manko da tempo, oni decidas lasi por la sekvanta kunsido la diskuton de aliaj demandoj enskribitaj en la tagordo.

En la ĝardeno de la *Bastions* staras la Universito, kies posta fasado estis elektita por fari ĝeneralan fotografon de ĉiuj kongresanoj, profitante por tio larĝegan ŝtonan ŝtuparon, kiu alkondukas al tri enirejaj pordoj. Post la natura moviĝado postulata de la taŭgaranĝo, oni fotografis la grupon kiu estis belega.

Por la dekdua estis anoncita la festeno en la kiosko de l' *Bastionoj;* malmulte do estis devigataj marŝi la kongresanoj por translokiĝi ĉe la alian bordon de la promenejo en la sama ĝardeno, kie estis pretaj la tabloj. Tiuj ĉi okupis grandegan verardon elegante konstruitan kaj serion

nas, ó á los grupos que tienen por esta ó aquella causa influencia sobre tal persona. Es cuestión individual que nosotros por lo demás recomendamos ardorosamente á todo esperantista que conoce el gran servicio que el Dr. Zamenhof ha prestado á la humanidad.»

También se ocupaba extensamente la relación sobre la conveniencia de que para asegurar la continuación de los Congresos, la conservación de sus archivos y la transmisión de sus tradiciones se crease una secretaría permanente, domiciliada provisionalmente en la Oficina Central Esperantista, y que dispondrá cada año la comisión organizadora elegida por el Congreso para preparar el siguiente.

Como la relación era tan larga, su lectura ocupó mucho tiempo, y los congresistas, algo cansados, no creyeron oportuno hacer ninguna observación á las conclusiones que acababan de leerse, y se dedujo en consecuencia que las admitía el Congreso.

El Sr. Aymonier (francés) expresa el deseo de que en los Congresos de Esperanto se lean las menos relaciones que sea posible y que más bien se discutan proposiciones. Un caluroso aplauso manifiesta que ha expresado claramente el deseo de todos lns congresistas. Por lo avanzado de la hora se acuerda dejar para la sesión siguiente la discusión de otras cuestiones fijadas en la orden del día.

En los jardines de *Bastions* está emplazada la Universidad, cuya fachada posterior había sido elegida para tomar en fotografía una vista general de todos los congresistas, aprovechando para ello una anchurosa escalinata de piedra que da acceso á las tres grandes puertas de entrada. Tras el natural hormigueo que exigía la colocación, fué tomado el grupo, que resultó hermosísimo.

Para las doce estaba anunciado el banquete en el kiosco de *Bastions;* poco tenían, pues, que andar los congresistas para trasladarse al otro lado del paseo en el mismo jardín, donde estaban dispuestas las mesas. Estas ocupaban un inmenso cobertizo, concluído con elegancia, y una

da tendoj provizore starigitaj apud tiu, ĉar la nombro da kunmanĝantoj estis vere eksterordinara. Inter tiu ĉi kaj tiu staras la loko por la orkestro, kiu intertempe amuzas la manĝadon. Oni eniras por flavkolora bileto disdonita antaŭe al la kunmanĝantoj. La prezida tablo estis okupata de D.ro Zamenhoj kaj la Organiza Komitato, la plej proksimaj estas difinitaj por la naciaj riprezentantoj, la ceteraj estis okupataj kvazaŭ perforte. La aspektoj de la tabloj estas belega, la manĝilaroj, la teleraroj, la vinoj kaj la floroj montriĝas sur la blankeco de la tablotukoj, kiuj, malgraŭ faritaj el papero, estas tre bone imititaj, same kiel la buŝtukoj, en kies angulo oni legas elegante presitan la jenan menuon:

Antaŭmanĝaĵoj diversaj
Fiŝaĵo kun Geneva saŭco
Lardumita Lumbaĵo
Legomoj «ĝardenistine»
Svisa Fromaĝo
Diversaj desertoj
Zamenhofaj biskvitoj
Sezonaj fruktoj
Vinoj

Ĉiu celis, ĉe la sidiĝo, la apudeston de samideanoj el diversaj nacioj, kaj la konversacio estas tiel varma, malgraŭ la orkestro, ke la gazetistoj de la tiea gazetaro diris al si mirigataj je la fino de la manĝado: «Ni ne scias, kion havas tiu mirinda lingvo internacia, parolata tiel flue kaj rapide de personoj el tiel diversaj nacioj, ke la vivega interparolado ne ĉesis unu momenton, kaj nenio distras ilin el ĝi.» Meze de tia bruo, vane S.ro Moch laŭtigas sian voĉon por legi la ricevitajn telegramojn.

Pro la sama kaŭzo, la toastoj apenaŭ estis aŭdeblaj krom de la kunmanĝantoj proksimaj de la parolantoj. Nur oni rimarkas ke ili leviĝas kaj diras paroladon pli aŭ malpli longan: 1.e, D.ro Zamenhof; 2.e, Generalo Sebert; 3.e, S.ro Boirac; 4.e, S.ro Schneeberger; 5.e, S.ro de Beaufront;

serie de pabellones que se habían improvisado junto á aquél, ya que el número de comensales era verdaderamente extraordinario. Entre éstos y el primero se levanta el local para la orquesta, que á intervalos ameniza la comida. Entrase mediante un billete de color amarillo repartido de antemano entre los comensales. La mesa presidencial está ocupada por el Dr. Zamenhof y el comité organizador; las más próximas se destinan á los representantes de las naciones, las restantes son tomadas poco menos que por asalto. El aspecto de las mesas es magnífico, destacándose los cubiertos, la vajilla, los vinos y las flores sobre la blancura de los manteles, que, á pesar de ser de papel, están muy bien imitados, lo mismo que las servilletas, en uno de cuyos ángulos se lee elegantemente impreso el siguiente *menú:*

Entradas diversas
Pescado con salsa ginebrina
Lomo mechado
Legumbres «Jardinera»
Queso suizo
Postres variados
Bizcochos Zamenhof
Frutas del tiempo
Vinos

Cada cual ha procurado al sentarse buscar la compañía de *samideanos* de diversas naciones, y la conversación es tan animada, á pesar de la orquesta, que los *reporters* de la prensa local decíanse admirados al fin de la comida: «No sé qué tiene esta admirable lengua internacional, hablada con tanta flúidez y soltura por personas de tan distintas naciones, que no ha cesado un momento la conversación animada, ni hay cosa que las distraiga de ella». En medio de aquel ruido, en vano el Sr. Moch esfuerza su voz para leer los telegramas recibidos.

Por la misma razón los brindis apenas pueden ser oídos más que por los comensales que están cerca de los que hablan. Sólo se nota que se levantan y pronuncian sus discursos más ó menos largos: 1.º, el Dr. Zamenhof; 2.º, el general Severt; 3.º, el Sr. Boirac; 4.º, el señor

6.ᵉ, S.ʳᵒ Capé; 7.ᵉ, S.ʳᵒ Küchler (germano). Post ripoza intertempo parolas sinjoroj Maréchal (anglo), Ayza (hispano), Pollini (italo), Jamin (belgo), Bein (polo), Schmidt (sviso). Fine S.ʳᵒ Bernard dankas la Organizan Komitaton Internacian kaj salutas S.ʳᵒⁿ Michaux, la kreinto de la internaciaj kongresoj.

Tiam viviĝis pli kaj pli tiuj konversacioj iom detenitaj de la voĉo de la toastintoj kaj meze de tiu bruado oni aŭdas specialan bruon, kaj tio estis, ke S.ʳᵒ Michaux (franco) plej serioze, kolonelo Pollen (anglo) ĉiam gajmiena kaj S.ʳᵒ Seidel (germano) vastventra kaj ĝojega, grimpis sur grandan tablon kaj vokis la ĝeneralan atenton frapante per tranĉiloj la botelon, kiun ĉiu tenis en la mano. La botelo de S.ʳᵒ Michaux rompiĝas, sed tio ne malhelpas, ke li per tondra voĉo parolu aŭdate de ĉiuj, kion neniu el la tri povis atingi kaj oni ne komprenis, kion illi estis dirintaj.

Li diras: «Gesinjoroj! Mi vetis kun la germano glason da biero, ke vi ĉiuj aŭskultos min silente. Vi vidas, ke li perdis, ĉar nun estas plena silento. Kun la anglo mi vetis, ke vi ĉiuj venos kun mi sur la ŝtuparon de la Universitato, por ke sinjoro Caudevelle, nia Bulonja Kongresa fotografisto fotografu nin». Ĉiuj ĉeestantoj varme aplaŭdis kaj lasante la festenejon sin direktis al la dirita loko, kie oni faris denove iajn fotografaĵojn.

La cetero de la vespero estis libera, por ke la kongresanoj povu sin dediĉi laŭvole. Tial, povis okazi privataj kunsidoj pri diversaj aferoj, kiujn ni ne pritraktas, ofere al mallongeco.

Je la oka kaj duono vespere estis jam denove kunigitaj ĉiuj esperantistoj por

Schneeberger; 5.º, el señor de Beaufront; 6.º, Sr. Capé; 7.º, Sr. Küchler (alemán). Después de un intervalo de descanso, hablan los Sres. Maréchal (inglés), Ayza (español), Pollini (italiano), Jamin (belga), Bein (polaco), Schmidt (suizo). Por fin, el Sr. Bernard da las gracias al comité organizador internacional y saluda al señor Michaux, el creador de los Congresos internacionales.

Entonces fueron animándose más y más aquellas conversaciones, contenidas en parte por la voz de los que brindaban, y en medio de aquella baraúnda se oye un alboroto especial, y era que el señor Michaux (francés), con la mayor seriedad, el coronel Pollen (inglés), de aspecto siempre sonriente, y el Sr. Seidel (alemán), de gran abdomen y de carácter alegre, se habían subido sobre una gran mesa y estaban llamando la atención general, tocando con los cuchillos la botella que cada uno tenía en la mano. La botella del Sr. Michaux se rompe, pero esto no obsta para que, con voz de trueno, hable de modo que todos le oigan, cosa que ninguno de los tres había podido conseguir, y no se entendió lo que dijeron.

Dice: «Señores: He apostado con el alemán un vaso de cerveza que todos vosotros me oiríais en silencio. Ya veis que ha perdido, pues ahora hay silencio completo. Con el inglés he apostado que todos vendréis conmigo á la escalinata de la Universidad para que el Sr. Caudevelle, nuestro fotógrafo del Congreso de Boulogne, nos retrate. Yo espero que me haréis ganar también la segunda apuesta». Todos los presentes aplaudieron con calor, y abandonando el lugar del banquete se dirigieron al punto señalado, donde se sacaron de nuevo algunas fotografías.

Lo restante de la tarde se dejó libre para que los congresistas pudieran dedicarse á lo que quisieran. Así pudieron muchos celebrar sesiones particulares sobre diferentes asuntos, que no detallamos en gracia de la brevedad.

A las ocho y media de la noche estaban ya de nuevo reunidos todos los espe-

ĉeesti la unuan teatran feston okazintan en la Granda Teatro anstataŭ tiu de «Les Amis de l'Instruction» kiel estis anoncite, ĉar tiu ĉi estas nekapabla enhavi tiom da personoj.

La belega teatra ĉambro estis tute plena, kaj D.ro Zamenhof okupis la centran loĝion. Ambaŭflanke de la scenejo pendis esperantistaj flagoj. Komencas la ludon S.ino Guivy kantante la «Marŝo de la Esperantistoj» piane akompanata de S.ro Decrey. Poste F.ino Zabilon, kun blanka robo surŝutita per verdaj steloj, deklamas «Sub la faldoj de nia standardo» kaj «Excelsior». Ŝin ákompanas kvar junulinoj, tenante alte la flagon.

Post kiam S.ino Guivy kantis denove, oni ekreprezentas la komedion de Max Maurey «La letero de rekomendo», tradukitan de S.ro Warnier. Ĝi estis mirinde ludata de S.ro Bourlet (franco), Zamenhof (polo, frato de la Doktoro) kaj Pujulá (hispano) Surtute, la elparolado estis tiel klara kaj simila, ke la publiko ĉion komprenis.

Estis dekminuta interakto kaj denove leviĝas la rulkurteno por aŭdi la voĉojn de D.ro Hanauer (germano) kaj F.ino Farnes (anglino), kiuj duete kantas «La edziĝfesto de Figaro». S.ro Chavet (franco) kantas «kanzonon», kiun li mem verkis pri la Bulonja Kongreso kaj D.ro Lambert (anglo) deklamas «La korvo».

Post nova dekminuta interakto, ekludiĝas «La floro del pasinto», verko de Edmundo de Amicis, tradukita de S.ino Rosa Junk. Tiu ĉi kaj S.ro Privat, kiuj ludas la ĉefajn rolojn, faras tion kun tia perfekteco kaj vereco, ke la okuloj de multaj aŭdantoj malsekiĝas kaj ellasas nevole iajn larmojn. Nenecese estas diri, ke ĉiuj partoprenintoj la teatran feston estis varmege aplaŭdataj, kaj ke la kongresanoj eliris kontentegaj vidinte la mirindaĵon faritan de Esperanto, tiun ĉi vesperon, kiam aktoroj kaj ĉeestantoj el tiel diversaj nacioj ĝuis la saman spektaklon kiel se ili estus unu popolo.

rantistas para asistir á la primera función teatral que tuvo lugar en el Gran Teatro, en vez de en el de «Les Amis de l'Instruction», como estaba anunciado, pues éste resultó incapaz de contener á tanta gente.

El hermoso salón estaba de bote en bote, ocupando el Dr. Zamenhof el palco central. A uno y otro lado del escenario pendían las banderas esperantistas. Inaugura el acto la Sra. Guivy cantando la «Marcha de los esperantistas», acompañada al piano por el Sr. Decrey. Después la Srta. Zabilon, con vestido blanco salpicado de estrellas verdes, declama la composición «Bajo los pliegues de nuestra bandera» y «Excelsior». Le acompañan cuatro jóvenes teniendo en alto la bandera.

Después de cantar de nuevo la señora Guivy, se da principio á la comedia de Max Maurey «La carta de recomendación», traducida por el Sr. Warnier. Fué representada admirablemente por Bourlet (francés), Zamenhof (polaco, hermano del doctor) y Pujulá (español). Sobre todo la pronunciación fué tan clara y tan igual, que el público no perdió detalle.

Hubo diez minutos de descanso, y de nuevo se levanta el telón para oir las voces del Dr. Hanauer (alemán) y la señorita Farnes (inglesa), que cantan á dúo «La boda de Figaro». El Sr. Chavet (francés) entona la «Canción» que él mismo ha compuesto sobre el Congreso de Boulogne, y el Dr. Lambert (inglés) declama «El Cuervo».

Después de otros diez minutos de descanso se pone en escena el drama «La flor del pasado», obra de Edmundo de Amicis, traducida por la señora Rosa Junck. Esta y el Sr. Privat, que desempeñan los principales papeles, lo hacen con tal perfección y propiedad, que los ojos de muchos espectadores se enternecen y dejan escapar furtivamente alguna lágrima. Huelga el decir que todos los que tomaron parte en la función fueron calurosamente aplaudidos, y que los congresistas se retiraron satisfechísimos de ver la maravilla obrada por el Esperanto aquella noche en que actores y espectadores de tan diversas naciones gozaban del mismo espectáculo como si fuesen un pueblo.

Karkagento kaj Valencio

La 2.ª de Februaro estis feliĉa tago por kelkaj anoj de la Valencia Grupo kaj tiuj de la Karkagenta.

La lernintoj de la ĵus finiĝinta kurso de S.ro Duyos kun siaj profesoro kaj respektinda prezidanto S.ro Ayza forveturis Karkagenton, kie ili estis tutkore kaj gasteme akceptataj de la tieaj samideanoj, kiuj atendis la alvenon de la vagonaro en la stacidomo mem.

Vizitinte la plej vidindajn lokojn de tiu beleta vilaĝo, ili ĉiuj kuniĝis en la sidejo de la societo «Juventud Artística» (Arta Juneco), kie ili gustumis la klasikan *paella.*

Alvenante la momento por la paroladoj, toastis esperante S.ro Marzal montrante la progresojn faritajn en la mallonga kurso, kiun li ĉeestis. En la nomo de la Valencia Grupo parolis poste S.ro Ayza, kiu dediĉis siajn vortojn por laŭdi, gratuli kaj danki la Karkagentan Grupon.

Laŭ peto de la ĉeestantoj, toastis S.ro Duyos por montri la kontentecon de li ĝuatan vidante la sukcesojn atingitajn de sia laborado kaj fervoro. La toasto fariĝis paroladeto premiata de la aŭdantaro per longa aplaŭdado.

En la nomo de la Karkagenta Grupo, parolis ĝia prezidanto S.ro Talens, kiu certigis, ke la tieaj samideanoj neniam malkuraĝiĝos kaj varme penos por antaŭenpuŝi nian aferon.

Bela alparolo de S.ro Canut finis la kunvenon, pri kiu la ĉeestantoj ĉiam memoros gaje kaj feliĉe.

Ni esprimas nian deziron, ke tiuj ekskursoj de la Valencia Grupo al proksimaj vilaĝoj oftiĝu kaj ili taŭgu kiel nerompebla ligilo inter ĉiuj samideanoj el la Valencia provinco.

R. D.

Sciigoj

Hispanujo. *Barcelona.*—Oni sciigas nin ke ĵus estas fondita Grupo esperantista en *Gracia* kies titolo estas «Paco kaj Amo». Tiu ĉi nova Grupo sendas per LA SUNO HISPANA koran saluton al la tuta esperantistaro. Ĝia adreso estas: Strato de la Angelo, 67, 2.º, Barcelona (Gracia).

Burgos.—La membroj de la Grupo Esperantista de tiu ĉi ĉefurbo donacis al ilia prezidanto kaj profesoro S.ro Emanuelo Esteban artaĵon kiun oni povis vidi en la montra fenestro de la juvelejo de S.ro Eustasio Villanueva. Ĝi estas arta kadro sur kies kampo blankatlasa resaltas esperanta flago, kun la jena enskribo gravurita sur multekosta arĝenta tabulo enhavanta nian stelon: «Al tre inda prezidanto S.ro Emanuelo Esteban Saenz la societanoj de la Centro Esperantista.» En la supra flanko de la tabulo estas ankaŭ

España. *Barcelona.*—Se nos comunica que acaba de fundarse un Grupo Esperantista en *Gracia*, cuyo título es «Paz y Amor». Este nuevo Grupo envía por conducto de LA SUNO HISPANA un cordial saludo á todos los esperantistas. Su dirección es: calle del Angel, 67, 2.º, Barcelona (Gracia).

Burgos.—Los miembros del Grupo Esperantista de esta capital han regalado á su presidente y profesor, D. Manuel Esteban, una obra de arte, que pudo verse en el escaparate de la joyería de D. Eustasio Villanueva. Es un artístico cuadro, en cuyo fondo de raso blanco se destaca una bandera esperantista con la siguiente inscripción grabada en preciosa placa de plata que lleva nuestra estrella: «Al dignísimo presidente D. Manuel Esteban Saenz, los socios del Centro Esperantista». En la parte superior de la placa

la dato esperante esprimita: «1.an Januaro jaro 1907».

Laŭ niaj sciigoj oni tre varme laboras por aranĝi solenan kunvenon por rememorigi la datrevenon de la fondiĝo de la Centro, kiu okazos dum la venonta Marta monato; multenombraj gravaj elementoj promisis jam sian malavaran kunhelpon.

San Fernando (Cádiz).—Laŭ letero kiun ni havas antaŭ ni estas fondita tie la lokgrupo, kies Direkta Komitato estas:

está expresada la fecha, también en Esperanto. «1.° de Enero de 1907.»

Según nuestras noticias, se trabaja muy activamente para preparar una velada conmemorativa de la fundación del Centro, que tendrá lugar en el próximo mes de Marzo; muchos elementos importantes han ofrecido desinteresadamente su concurso.

San Fernando.—Según carta que tenemos á la vista, se ha fundado allí el Grupo local, cuya junta es

Honora prezidanto, D.ro Zamenhof; prezidanto, S.ro Josefo Garzón Ruiz; vicprezidanto, S.ro Josefo Díaz Coronado; sekretario, S.ro Johano Castro Muñoz; vicsekretario, S.ro Emanuelo Soto Barranco; voĉdonantoj, S.roj Angelo Gallego Jiménez kaj Salvatoro de la Pascua Pantoja.

La Komitato decidis sendi koran saluton al Direkta Komitato de H. S. p. p. E. kiu tre dankas kaj resendas la ĝentilan saluton.

Valencia.—En la ĝenerala kunsido de H. S. p. p. E. kiu okazis en Valencia la 31an de Januaro lasta, estis legataj la voĉdonaj folioj antaŭe senditaj al la membroj de nia Societo kaj poste ricevitaj kun esprimo de ilia voĉdono, kaj oni ekvidis ke kron unu ĉiuj membroj voĉdonis la sinjorojn proponitajn de Direkta Komitato. Oni elektis do tiun ĉi por la jaro 1907a laŭ jene:

La Junta decidió enviar un cordial saludo á la Directiva de H. S. p. p. E., la cual agradece y vuelve á enviar el atento saludo.

Valencia.—En la junta general de H. S. p. p. E. ocurrida en Valencia el 31 de Enero último fueron leídas las papeletas de votación enviadas de antemano á los miembros de nuestra sociedad y recibidas después con expresión de su voto, y se vió que, excepto uno, todos los demás votaron á los señores propuestos por la Junta Directiva. Eligióse, pues, ésta para el año 1907 en la forma siguiente:

Honora prezidanto, S.ro Rikardo Codorniu; efektiva prezidanto, S.ro Ayza; vicprezidantoj, S.roj Inglada kaj L. Villanueva; sekretario, S.ro Guinart; kasisto, sinjoro Fabre; voĉdonantoj: S.roj J. Loira, Monteagudo, Duyos, Benavente, Oltra, Piñó, Marzal.

En la pasinta Januaro finiĝis la du kursoj kiujn en malsamaj horoj faris S.ro Duyos en la sidejo de la Grupo Esperantista. Estas multenombraj la lernantoj kiuj rimarkinde profitis la bonajn lecionojn de tiel eminenta profesoro. La 4.an de la nuna Februaro estis malfermataj de li aliaj du kursoj je la 5.a ĝis la 6.a vespere kaj de la 9.a ĝis la 10.a same. La nombro de la enskribitaj lernantoj estas ankaŭ tre granda.

S.ro Guinart malfermis siavice alian kurson en la Kolegio de Skoloj Piaj post la finiĝo de la antaŭa kurso.

En el pasado Enero terminaron los dos cursos de Esperanto que á distintas horas daba el Sr. Duyos en el domicilio social del Grupo Esperantista. Son muchos los alumnos que notablemente aprovecharon las buenas lecciones de tan eminente profesor. El 4 del presente Febrero fueron abiertos por el mismo otros dos cursos de cinco á seis de la tarde y de nueve á diez de la noche. El número de alumnos matriculados es también muy grande.

El P. Guinart á su vez ha abierto otro curso en el colegio de Escuelas Pías, después de la terminación del curso anterior.

Ankaŭ S.ro Ayza faras kurson kiun malfermis la 20.an de Januaro lasta por la militaj ĉefoj kaj oficiroj en la sidejo de la Grupo Esperantista, al kiu ĉeestas oficiroj ĉiuspecaj.

Carcagente (Valencia).—La 1.an de Januaro lasta estis fondata la Grupo Esperantista de tiu ĉi loko. Jen estas la Direkta Komitato:

También el Sr. Ayza da un curso, que comenzó el 20 del pasado Enero, para los jefes y oficiales del ejército en el local del Grupo Esperantista. Á él concurren oficiales de todas armas.

Carcagente (Valencia). — El 1.º de Enero pasado fué fundado el Grupo Esperantista de esta localidad. He aquí la Junta Directiva:

Prezidanto, S.ro Domingo Taléns (advokato); vicprezidanto, S.ro Teobaldo Daríes; sekretario, S.ro Jaime Iranzo; kasisto, S.ro Joaquín Audler; voĉdonantoj, S.roj Antonio Canut, Eliseo Sales, José Martínez.

ESPERANTISTA CENTRA OFICEJO

ESPERANTISTA DOKUMENTARO
pri la oficialaj, historiaj, bibliografiaj kaj statistikaj aferoj.

Tiu publikaĵo, eldonata de la *Esperantista Centra Oficejo*, celas kolekti ĉiujn dokumentojn pri la enkonduko kaj monda disvastigo de la internacia helpa lingvo Esperanto.

Tiuj dokumentoj estos represataj, laŭ la ĝustaj fontoj, kiuj ilin unuafoje publikigis, kaj ili estos grupigataj, por fari seriojn, per kajeroj, kiuj estos sinsekve eldonataj kaj aĉeteblaj.

Oni intencas de nun eldoni la jenajn seriojn:

1. *Oficiala parto.* Tiu serio enhavos ĉiujn dokumentojn, kiuj, rilataj al organizaj demandoj pri la instruado kaj aplikoj de Esperanto, havas ian oficialan karakteron aŭ specialan gravecon, pro tio ke ili devenas de kolektiĝoj aŭ de institucioj oficialaj aŭ regule fonditaj kaj rajtigitaj.

Nome, oni trovos en tiu parto ĉion, kio koncernas la organizon de la kongresoj de Esperanto, kaj iliajn agojn, la sciigojn pri la decidoj, en la diversaj landoj, por permesi aŭ oficialigi la instruadon de Esperanto, la sciigojn pri la fondo de societoj, institucioj aŭ grupoj, kies celo estas, la disvastigo kaj apliko de la lingvo, kaj la facilego de la rilatoj inter la esperantistoj.

2. *Historia parto.* Oni intencas represi, en tiu parto, la plej gravajn dokumentojn, kiuj rilatas la kreon de la lingvo, la diskutojn, kaj la projektojn pri ŝanĝoj kaj plibonigoj kiujn ĝi naskis; tiuj dokumentoj estas nun dismetitaj en libroj aŭ gazetoj hodiaŭ tre maloftaj kaj malfacile troveblaj.

3. *Bibliografia parto.* Tiu serio enhavos sciigojn, kiel eble plej plenajn, sub formo de bibliografiaj resumoj, pri ĉiuj bibliotekaj verkoj kaj periodaj publikaĵoj, eldonitaj en Esperanto kaj pri Esperanto, de la kreo de la lingvo ĝis nun. Oni intencas alĝustigi periode tiun serion, per la publikigo de sinsekvaj kajeroj, kaj aldoni al ĝi, laŭ la eblo, la bibliografiajn resumojn de la artikoloj de la ĉefaj gazetoj esperantistaj kaj eĉ de la aliaj publikaĵoj, kiuj okaze pritraktis la demandon pri Esperanto.

La publikigo de tiu bibliografia parto estos farata, tiamaniere ke ĝi povu esti parto de la Universala Bibliografia Repertorio, kiun starigas, laŭ la principoj de la Decimala Klasigo, la Internacia Instituto de Bibliografio. Por tiu laboro, oni petos la ĉiulandajn esperantistojn ke ili bonvolu kunlabori laŭ la reguloj fiksitaj de tiu Instituto.

4. *Statistika parto.* La entrepreno projektata de la *Esperantista Centra Oficejo*

estos plenigata per la publikigo de statistikaj sciigoj, kiuj povos esti kolektataj en la diversaj landoj, pri la progresoj de Esperanto kaj pri la disvastigo, uzo kaj diversaj aplikadoj de la lingvo.

Nome, oni enmetos en tiun parton, sub la titolo de *Esperantista Societaro*, la etaton de la diversaj societoj kaj grupoj, regule fonditaj, kiuj ekzistas en ĉiuj landoj, aldonante al ĝi la nomaron de iliaj estraron kaj komitatoj.

Tiu etato devos esti ofte ĝustigata, por esti vere utila: sekve oni intencas publikigi duonjare, se eble, novajn eldonojn, kiuj nuligos la antaŭajn, kaj pro tiu kaŭzo tiuj volumoj estos publikigataj eksterserie, kiel aldonoj al la *Dokumentaro.*

Ĉar la diversaj serioj, el kiuj konsistas la *Esperantista Dokumentaro*, povos havi diversajn interesojn laŭ la specialaj okupoj de ĉia persono, ili estos aĉeteblaj aparte.

Oni intencas eldoni multekzemplere la unuajn kajerojn kaj ilin disdoni senpage al la Societoj kaj grupoj esperantistaj; pro tio, oni konservigos la kompostaĵon de tiuj kajeroj, por plenumi ĉiujn petojn.

Sed, en la estonto, la nombro da ekzempleroj presotaj estos fiksata laŭ la bezonoj; sekve la societoj kaj bibliotekoj kiuj deziros ricevi regule la postajn kajerojn, devas de nun sciigi tion al la *Centra Oficejo.*

Tiuokaze la volumoj estos liverataj al ili, je la preskosto.

* * *

Jam aperis kajero titolita *Esperantista Societaro*, apartenanta al la *Statitiska parto;* ĝia prezo estas 1'50 frankoj kaj oni povas ĝin mendi al *Esperantista Céntra Oficejo*, 51, rue de Clichy, Paris.

Bibliografio

Proverbaro Esperanta, aldono al la verko «Frazeologio rusa-pola-franca-germana» de S.ro M. F. Zamenhof. Kajero III.

NI jam parolis laŭde pri tiu ĉi verko en la numero 24 de tiu ĉi revueto kaj nur bezonas aldoni, ke la jus presita tria kajero estas tiel interesa kaj lerte verkita, kiel la antaŭaj kaj certe estos tre bone akceptita de ĉiuj amikoj de Esperanto.

Cent dek tri humoraĵoj, verkitaj aŭ esperantigitaj de Esperantisto n.° 10.072. Prezo: 0,40 pesetoj. Valencio: ĉe Pubul y Morales, eldonistoj, Avellanas, 7.

Jen nova verketo de tre eminenta hispana esperantisto, kiu modeste kaŝas sin sub la numero 10 072, kaj al kiu tiom ŝuldas la propagando de nia lingvo kaj la publikiĝo de SUNO HISPANA.

Ĝia titolo montras klare la celon de la verketo: prezenti al la legantoj spritan kolekton da humoraĵoj por ke ili amuze pasigu la tempon. Kaj la aŭtoro plej bone trafis la celon, ĉar la humoraĵoj estas gajigaj, originalaj kaj bone verkitaj.

Sed malgraŭ ke Esperantisto n.° 10.072 estas unu el niaj plej karaj amikoj, la sincereco devigas nin montri *difekton* de lia verketo. La kolekto estas tre malmultnombra kaj la leganto baldaŭ finis la interesan legadon. Se la aŭtoro estus doninta al ni almenaŭ *cent dek tri mil* amuzaĵojn, tiam la libro estus plena kaj la montrita difekto malaperinta. Ni esperas, do, ke nova serio da amuzaĵoj venos plenigi tiun mankon kaj tiam, ni povos havi nerêerpeblan fonton da spritaĵoj, tiel belaj kiel la cent dektri unuaj, kaj sufiĉaj por gaje pasigi *nur la sesdek jarojn*, kiuj estas definitaj, kiel meza vivodaŭro, al ĉiu bone konstruita homo, kaj sekve al ĉiu esperantisto, kiu devas estas tia, aŭ almenaŭ povas tion kredi, sen ies protesto.

Eneido, traduko esperanta de D.ro Vallienne. Eldono de firmo Hachette kaj n.° 79, boulevard Saint-Germain, Parizo. Prezo: 3 fr.

La esperanta literaturo estas en gratula horo, ĉar nun aperis la tuta traduko en versoj esperantaj de la klasika Virgilia ĉefverko. Jen niaj kontraŭuloj povas ankoraŭ freneze argumenti, ke Esperanto ne havas literaturajn ecojn: ni nur bezonos montri al ili la tradukon de Eneido por fermi ilian buŝon.

D.ro Vallienne estas famkonita en la esperantista mondo, kiel lertega verkisto kaj *Eneido* estas per si mem sufiĉa por elpruvi, ke lian nomon oni devas starigi en la unuajn vicojn de la esperantaj literaturistoj.

Ĝuste konante, ke la versfarado esperanta havas kiel ĉefan principon la alternadon de silaboj akcentitaj kaj neakcentitaj kaj, ke en Esperanto ne ekzistas silaboj longaj kaj mallongaj, kiel en la klasikaj lingvoj, li elektis kiel tipon de verso por Eneida traduko, tiun, kiu havas la jenan mezuron:

´ ◡ ◡ ´ ◡ ◡ ´ ◡ ◡ ´ ◡ ◡ ´ ◡ ◡ ´ ◡

Ankaŭ li uzis en la traduko versojn senrimajn. Jen detalo, kiu montras en la tradukinto profundan konadon de la afero. Kiam oni celas traduki versaĵon per versoj rimitaj, la malfacilaĵoj—precipe por longa verko—estas tiel grandaj, ke la esperantigo perdas multege pri fideleco, klareco kaj precizeco. Tiun rifon lerte evitis D.ro Vallienne. Dank' al la senrimeco kaj uzante plej grandmezure la senliman vortordan liberecon kaj flekseblecon de la lingvo internacia, la versoj estas belsonaj, grandiozaj kaj plej purstilaj. Legante ilin oni rekonas tuj la majestecon de la latina poemo kaj oni retrovas—ne malfortan, kiel la tradukinto modeste esprimis—sed fortegan eĥon de tiu Virgilio, legita dum juneco, kaj tiel potencan, kvazaŭ oni tralegus la originalon mem.

Por komprenigi ĝis kia grado D.ro Vallienne imitis en sia traduko la senmortan verkon, ni diros, kiel detalon, ke li preskaŭ neniam uzas la difinan artikolon kaj la teksto estas tamen tiel majstre verkita, ke oni legas multajn senintermankajn paĝojn, tute ne atentante tian maleston.

La esperanta Eneido estas teksto, kiun devas tralegi ĉiuj esperantistoj, kiuj deziras konatiĝi kun la plej intimaj sekretoj de versofarado kaj de plej altpura literatura esprimado. Ĝi estas vere elokventa pruvo de la mirindaj ecoj de Esperanto kaj de la talento de la tradukinto. VICENTE INGLADA.

Esperanto-Manuel; cours practique et complet en 15 leçons par Gabriel Chavet et Georges Warnier.—Librairie de l'Esperanto, 46, rue Saint Anne. Paris.

Ni jam anoncis en la Decembra numero la aperon de tiu bonega lernolibro, sed kiel ni ankaŭ diris, manko da tempo kaj loko malpermesis la presadon de raporto klariga; plezure, do, ni plenumas hodiaŭ tiun devon.

El 15 lecionoj konsistas la verko de S.roj Chavet kaj Warnier, per kiuj estas klarigitaj ĉiuj gramatikaj reguloj de la zamenhofa lingvo tiel lerte, kiel oni rajtas esperi, kiam la aŭtoroj estas nedisputeblaj gramatikistoj kaj meritis profesoran diplomon. Sed ja oni scias, ke por paroli lingvon, oni bezonas iom pli ol gramatikajn regulojn, kaj pro tio, malgraŭ la multenombraj ekzemploj montritaj en la reguloj, sekvas ĉiun lecionon tradukotaj ekzercoj france kaj esperante redaktitaj, vortareto enhavanta la necesajn vortojn por tiuj tradukoj, interesa anekdoto esperante verkita kaj demandoj pri la aferoj pritraktataj. La verko, do, estas vere plena kaj kvankam france verkita ni eĉ kuraĝas ĝin rekomendi al niaj hispanaj geamikoj konantaj la francan lingvon, ĉar ĝi vere kaj funde instruos kaj paroligos ilin esperante.

Ni gratulas sincere S.rojn Chavet kaj Warnier kaj en tiu gratulo ili devas vidi ne nur la komplezon, per kiu ni trarigardis ilian libron, sed ankaŭ la deziron legi tre baldaŭ aliajn pli gravajn verkojn, ĉar je tio estas devigataj unuarangaj esperantistoj, kiel ili estas.

Mendu la verkon al la *Librairie de l'Esperanto, 46, rue Saint Anne, Paris.* Al tiu ĉi librejo ankaŭ oni povas mendi la sendon de ia ajn esperantista verko.

«La Kaprino de S.ro Seguin» el la «Lettres de mon moulin» de Alphonse Daudet, tradukis Ad. Yersin.—Presejo Paul Attinger, Neuchatel (Svisujo).

Tiu «Kaprino de S.ro Seguin» estas traduko de fame konata paĝo el la franca literaturo. Facile legebla, korekte tradukita kaj vendata je tre malalta prezo, ĝi taŭgas por esti legata en esperantistaj grupoj aŭ kursoj. 1 ekzemplero kostas 0'15 frankoj; 12 ekz., 1'50 frankoj; 100 ekz., 11 frankoj. Oni devas aldoni 10 % por sendelspezo. Svis-, Franc-, Angl-, kaj Germanaj poŝtmarkoj estas akceptataj laŭ efektiva valoro. La broŝuro estas elegante presita.—Oni sin turnu al S.ro Ad. Yersin, en *Peseux* (Neuchatel) Svisujo.

La dek devoj de bona Esperantisto.—Ni ja komprenas, ke ĉiu esperantisto perfekte konas siajn devojn, kaj pensi alie estus ofendo; sed multfoje okazas, ke iu el tiuj devoj restas neplenumita pro manko da rememorigilo. S.ro Ĉefeĉ forigis tiun mankon, presante sub verda eleganta kartono la dek pli gravajn devojn, kaj ĉiu grupo kaj aparta esperantisto devas fiksi tiun ĉi anoncon sur la muroj de la grupejo aŭ skriboĉambro.

Petu ilin al S.ro E. Ĉefeĉ, 45, Christchurch Road, Streatham Hill. London, S. W. La prezo estas: 1 ekc. 0'40 frankoj; 10 ekz. 1'50 frankoj. S.ro Ĉefeĉ ĉiam sendas afrankite.

Flugila Stelo.—Revuo por esperanta stenografio.—Redaktoro Fr. Schneeberger.

Al ni alvenis la 6.a numero de tiu stenografia gazeto dediĉita al la Ĝeneva Kongreso; ni varmege rekomendas ĝin al la stenografiamantoj, kiuj trovos en ĝi gravan kaj utilan ekzercon por sin instrui en la praktiko de la stenografiarto. La prezo de la abono al tiu revueto estas 2 frankoj jare. Oni sin turnu al Oficejo de Esperanto kaj Stenografio, *Laŭfon*, Svisujo.

La Esperantistino, skulptaĵo de nia samideano Fr. Schaufenbühl, pri kiu nia kara kolego «Ruslanda Esperantisto» diras la jenon:

«En la kongreso la tutan atenton altiradis, skulptita de S.ro Schaufenbühl el blanka cemento, statuo «Esperantistino» prezentanta genufleksiĝintan sur terglobo nudan virinon kun telefona tubeto en mano...; ĉe fundamento de la terglobo estas dismetitaj kvin infanaj figuroj, t. e., kvin partoj de la mondo. Tiu ĉi statuo, prezentanta simbolon de esperantismo, pro sia rimarkinde belarta kompozicio sendube estis *chef-d'œvro* de kongreso.»

Poŝtkartojn kun la fotografaĵo de tiu ĉi statuo (du diversaj specoj) dissendas por 1 franko po 10 ekzempleroj la Oficejo de Esperanto kaj Stenografio. Laufon (Svisujo).

Unua Protestanta Diservo, okaze la dua Universala Kongreso de Esperanto en Genevo, dimanĉon, la 2.an de Septembro 1906 je la 8.a kaj duono matene en la templo de l'Auditorio apud la Katedralo. Laŭ la originalaj manuskriptoj kaj stenografiaj notoj eldonita de Fr. Schneeberger, pastro.—Prezo: 50 centimoj. *Ofico de Esperanto*, 42, Centralstr., *Biel*, (Svisujo).

En tiu dekdupaĝa broŝureto kolektis Pastro Schneeberger la kantojn, preĝojn kaj predikon tradukitajn aŭ verkitajn speciale por tiu religia kunveno. Ni tutkore aplaŭdas la lastajn vortojn de la antaŭparolo: «Ni transdonas tiun ĉi libreton al la publiko, esperante ke ĝi kuraĝigos denove la samideanojn kaj gajnos multajn novajn amikojn al afero (Esperanto), kiu promesas fari plej grandajn servojn al la disvastiĝo de l' Kristanismo en ĉiuj landoj kaj popoloj kaj helpi la pacan kunlaboradon de ĉiuj Kristanaj religioj».

Discurso pronunciado por D. Julio Garrido Ramos, primer teniente del regimiento infantería de Sicilia, núm. 7, y presidente del «Klubo Esperantista» de San Sebastián en la velada del 29 de Noviembre de 1906 en el Palacio de Bellas Artes, con motivo de la inauguración del curso de Esperanto.

Hemos recibido este folletito, esmeradamente impreso, en el que su autor demuestra sus vastas dotes oratorias, su erudición nada común, sus profundos conocimientos lingüísticos y el punto acertadísimo y moderado en que supo colocarse para prever la influencia de un idioma internacional, en el internacional concierto. Felicitamos á tan decidido partidario del Esperanto, alma y nervio del «Klubo Esperantista» de San Sebastián, y deseamos que su campaña de propaganda tenga un éxito feliz y satisfactorio.

La Antaŭdiro, komedio en du aktoj de Charles Stewart, diplomito de la Brita Esperantista Asocio.

Tiu ĉi teatraĵo estas traduko de simila verko en la lingvo angla eldonita, sub la titolo «Reger Dutton» de la sama aŭtoro en 1879. Bedaŭride ankoraŭ ni ne havas ĉiaman scenejon por prezenti originalajn kaj tradukitajn teatraĵojn, kio estus tre taŭga por taksi la meritojn de ia ajn verko prezentebla, sed el la legado ni povas dedukti, ke «La Antaŭdiro» estus el la plej sukcesaj kaj la publiko freneze aplaŭdus la kuraĝon de la simpatia Reĝero. Ankaŭ estas laŭdebla la traduka stilo de sinjoro Stewart, aŭtoro kaj tradukinto de tiu bela kaj interesplena komedio.

La verko estas aĉetebla ĉe la Brita Esperantista Asocio, 13, Arundel Street, Strand. Londono, W. C. por 6 pencoj.

English Esperantist, de A. J. Witteryck; sen montro de prezo.

S[ro] Witteryck, prezidanto de la «Bruĝa Grupo Esperantista» ĵus eldonis mallongan esperantan gramatikon en angla lingvo arte binditan, kiu taŭgas por rememorigi la esperantajn regulojn kaj helpi en la interparolado al novaj lernantoj.

Oni sin turnu al S.[ro] A. J. Witteryck en Bruges (Belgujo).

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

Sabadell: 701, Félix Sotorra Massó; 702, J. Bta. Lladó Figueras; 703, José Tacher Dinarés; 704, Pedro Pascual Salichs; 705, José Manau Artigas; 706, Miguel Fenolleda Solá; 707, Pablo M.ª Llobet Vilarubias; 708, Felipe Cirach; 709, José Xercavius; 710, Floriano Serra; 711, Hilario Martí; 712, Juan Massagué; 713, José Ferrer; 714, José Queralt; 715, José Isanda; 716, Antonio Ribalta; 717, Federico Margarit de Pascual; 718, Luis Busqueta Soteras; 719, Pablo Riera de Bardía; 720, José Algersuari de Baciana; 721, Joaquín Puig Sardá; 722, Sor María Loreto Sanmartí.—*Enguera:* 723, Felipe Rico Martínez; 724, Pedro Sanz Marín.—*Albaida:* 725, José M.ª Asensi Bresó; 726; Francisco Sempere Monzó.—*Castellón:* 727, José Salvador Ferrer; 728, Victorino Aparici; 729, Hilarión Hurtado Martínez.—*Vinaroz:* 730, José Rovira.—*Gandía.* 731, Avelino Domingo.—*Calahorra:* 732, Luciana Besano Jiménez de Novallas.—*Tarancón:* 733, Julio Larrañaga Mendía.—*Ciudad-Rodrigo* (Salamanca): 735, Juan de Nogales.—*San Fernando* (Cádiz): 734, José Garzón Ruiz; 736, José Díaz Coronado; 737, Juan Castro Muñoz; 738, Manuel Soto Barranco; 739, Angel Gallego Jiménez; 740, Salvador de la Pascua Pantoja.—*Valladolid:* 741, José Mesa.—*Simat de Valldigna* (Valencia): 742, Vicente Ribelles Arnau; 743, Angelino Ripoll Mansanet; 744, Juan Mansanet Serrano; 745, Rafael Solanes Ripoll; 746, Francisco Perelló Hervars; 747, Vicente Belenguer Martí; 748, Leonardo Mansanet Salinas; 749, José Martínez Solanes; 750, Olegario Alario Blasco; 751, Salvador Blasco Mansanet; 752, Higinio Alario Ferrando.—*Burgos:* 753, María de las Mercedes Tena Martínez.—*Huelva:* 754, Aurelio Febré Bottino.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ENKETO PRI EDUKADO — REZULTATOJ

Niaj legantoj ne forgesis la grandan enketon malfermitan, de «Tra la Mondo» pri la edukado en ĉiuj landoj, en kiu kelkaj el ili partoprenis.

La alvoko de nia «Ilustrato» estis aŭdata, kaj dokumentoj alvenis de multaj landoj, inter kiuj estas speciale citindaj, pro sia intereso, tiuj ricevitaj de Bavarujo, Bohemujo, Britujo, Bulgarujo, Finlando, Francujo, Ĥinujo, Italujo, Japanujo, Polujo, Rusujo, Skotlando, Tahiti, Unuigitaj Ŝtatoj de Ameriko. Nia distinginda samideano, S.ro Th. Rousseau, doktoro de sciencoj, kiu prenis sur sin la taskon verki la raporton, ĵus finis sian laboron, kies enpreso komenciĝas en la februara numero de «Tra la Mondo». Ni rekomendasl a legadon de tia raporto al ĉiuj niaj legantoj, ĉar ĝi interesas, ja, ĉiujn homojn: gepatrojn kaj infanojn; kaj precipe al la geinstruistoj kaj geedukistoj. Plue, la raporto estos bonega armilo por la propagando, montrante *praktikan* aplikon de Esperanto. Kompreneble, la raporto estas akompanata de ilustraĵoj, kiuj pligrandiĝos ĝian allogon. Ĝi daŭros dum 4 monatoj. Ni konsilas tuj mendi la n.ojn, kaj transdonos la mendojn *akompanatajn de l' mono*.

En sia Januara numero, «Tra la Mondo» komencis serion da artikoloj pri Anglujo kaj Cambridge.

A. Tellini, Udine (S. Rocco) Italujo, deziras korespondi per ilustritaj poŝtkartoj precipe por interŝanĝo de disigitaj numeroj de esperantaj ĵurnaloj.

Kelkaj anoj de la Dana Societo de Esperantistoj deziras korespondadon kun hispanoj per belaj ilustritaj poŝtkartoj. Sin turnu al la Sekretario Fraŭlino Gunvar Monster, Osterbrogade 28, B^{IV}, Kopenhago.

Esperantista Konsularo: S.ro Sam Meyer dissendis cirkuleron al ĉiuj esperantistaj konsuloj konataj de li. Tiuj, kiuj ĝin ne ricevis, bonvolu konigi sin. Sufiĉosse ili sendos vizitkarteton kun sia adreso al S.ro Sam Meyer, esp. konsulo en La Rochelle (Francujo).

PRI «FRANCA GRAMATIKO». S.ro Paul Boulet nin sciigas ke lia «Franca Gramatiko por Esperantistoj» estas nun en presejo kaj ke ĝi estos sendata al la multegaj aliĝintoj tuj kiam ĝi aperos. Oni do ne perdu la paciencon!

Ni rememorigas niajn gelegantojn ke la antaŭparolo de tiu verko, gravega por nia afero en Francujo, estas skribita de Rektoro E. Boirac. Oni sendos la libron al ĉiuj kiuj sendos poŝtmandaton da 1'50 al S.ro Paul Boulet, 80, boulevard du Prince Albert, Boulogne-sur-mer (France).

EKSPORT ĴURNALO, Internacia Revuo por Komerco, Industrio kaj Tekniko.— Abonprezo internacie: M. 4. Apero: ĉiumonate.

«Eksport-Ĵurnalo estas la nomo de nova gazeto, kiu en mirinda maniero plifaciligas la internacian interŝanĝon de komersaĵoj kaj industriproduktoj per la uzado de la lingvo Esperanto. Ĝi raportas pri la eksport kaj importaferoj de la diversaj landoj, priskribas novajn ideojn kaj elpensojn el la teknika kaj industria vivado, priparolos la ŝancojn de la komercaj geoficistoj, k. t. p., k. t. p. Ĉiu esperantisto abonu la E.-Ĵ. ĉar:

1) Li ricevas ĉiumonate sciigojn, kiuj havas rektan utilon por li.

2) Li havas la plej efikan progagandilon, ĉar li povas montri al ĉiu skeptíkulo la praktikan valoron de Esperanto.

Postulu tuj provan numeron skribante la literojn E.-Ĵ. kun via plena adreso (tre legeblaj) sur simpla poŝtkarto kaj adresu: «*Eksport-Ĵurnalo*, Frankfurt, a/M Gutleutstrasse 96.»